

**ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ДАНИХ КОМПЛЕКСНОГО КОНТРОЛЮ В
ОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДАХ СПОРТИВНОЇ БОРОТЬБИ**

Дрюков В.О., Павленко Ю.О., Щербашин Я.С.

Державний науково-дослідний інститут фізичної культури і спорту
Національний університет фізичного виховання і спорту України

Анотація. В результате исследований была разработана и внедрена информационная база данных комплексного контроля, адаптированная к олимпийским видам спортивной борьбы и обеспечивающая объективной информацией принятие управленческого решения в тренировочном процессе.

Ключевые слова: олимпийские виды спортивной борьбы, комплексный контроль, информационная база данных.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Одним з найважливіших елементів системи керування підготовкою спортсменів, що визначає її раціональність та подальші шляхи удосконалення для досягнення високих результатів, є ефективна система комплексного контролю. Тренувальний процес кваліфікованих спортсменів вимагає все більшого науково обґрунтованого підходу до його організації і планування, де визначення оптимальних норм тренувальних впливів повинно ґрунтуватися на одержанні об'єктивної і всебічної інформації про різні компоненти спортивної підготовки.

У системі підготовки спортсменів, яка постійно ускладнюється, тренеру необхідно оперативно одержувати й обробляти великий обсяг різноманітної інформації для ухвали оптимального управлінського рішення. У цьому зв'язку, своєчасним для здійснення управління системою підготовки спортсменів є використання у комплексному контролі інформаційних технологій [1, 2 та ін.].

Необхідно відмітити, що інформаційні бази даних, які ґрунтуються на показниках етапного контролю чи функціонального стану вже розроблені у ряді видів спорту, [4, 6]. В олімпійських видах спортивної боротьби це питання залишається не вирішеним, таким чином виникла потреба у розробці інформаційної бази даних в системі контролю, чим і зумовлює актуальність нашої роботи.

Мета роботи – розробка та впровадження інформаційної бази даних комплексного контролю в олімпійських видах спортивної боротьби.

Методи та організація досліджень. Аналіз й узагальнення даних науково-літературних і документальних джерел, матеріалів міжнародної мережі «Інтернет»; методи теоретичного рівня пізнання (аналізу і синтезу, індукції і дедукції); опитування провідних спеціалістів; аналіз документів обліку параметрів контролю; комп'ютерні програми MS Access, C++.

Результати досліджень та їх обговорення. Для сучасного стану проблеми комплексного контролю в олімпійських видах спортивної боротьби характерним є:

використання великої кількості тестів та вимірювальних показників; недостатня диференціація та систематизація застосовуваних параметрів; накопичення інформації у великому обсязі облікових документів; відсутність інтегрованого підходу до використання показників контролю. У зв'язку з цим знижується ефективність управління тренувальним процесом.

Попередні результати наших досліджень змісту контролю в олімпійських видах спортивної боротьби свідчили, що переважну більшість наукових праць (біля 93%) спрямовано на ізолюване вивчення окремих видів контролю. Серед тих, що стосуються дослідження педагогічного контролю – 43%, медико-біологічного – 38% і соціально-психологічного – 12%. Комплексному контролю присвячено лише 7% праць, доступ нашому аналізу.

Також було виявлено, що найбільша кількість показників, які були науково обґрунтовані з метою використання в умовах різних видів контролю, є в медико-біологічному контролі (91%). У педагогічному і психологічному контролі їх відповідно 54% і 43%.

До перспективних напрямів удосконалення системи контролю нами було зараховано: виявлення основних, найбільш значущих структурних компонентів контролю; підбір оптимальної кількості інформативних тестів і вимірюваних показників; уніфікований підхід щодо формалізації, накопичення й аналізу отримуваної інформації. Згадані вище напрями передбачалось реалізувати за допомогою впровадження інформаційних технологій в процес контролю.

У результаті досліджень була розроблена інформаційна база даних комплексного контролю, яка адаптована до олімпійських видів спортивної боротьби (рис. 1). В основу розробленої інформаційної системи, були покладені показники та оціночні шкали, які подані у роботах зі спортивної боротьби [3, 5 та ін.]. Побудова і подальша реалізація розробленої системи здійснювалась на базі програми MS C+++. Були виділені такі структурні підсистеми: 1) кваліфікаційна характеристика спортсмена; 2) параметри тренувальної діяльності; 3) параметри змагальної діяльності; 4) показники підготовленості та функціонального стану спортсменів; 5) інтегрована інформація за результатами контролю.

Перший блок містить у собі таку інформацію: анкетні дані; вік початку занять спортом і занять окремим видом боротьби, вагова категорія, найкращий результат.

До другого блоку входять такі показники як: кількість тренувальних занять і днів; загальний обсяг тренувальної роботи у годинах, також і час виконання загально підготовчих, спеціально-підготовчих і власне змагальних вправ.

У третьому блоці подано характеристику змагальної діяльності, яка містила: загальну кількість змагань, також і підготовчих, контрольних, відбіркових, головних; кількість змагальних днів, поєдинків; показники, що оцінюють ефективність змагальної діяльності на головних змаганнях: характеристика двобою, тривалість; тип реалізації змагальної діяльності (комбінаційний, силовий, темповий); показники техніко-тактичної підготовленості (загальна кількість прийомів, різноманітність техніко-тактичних дій, коефіцієнт надійності атаки і захисту, щільність технічних дій, показник активності, коефіцієнт атаки).

Четвертий блок складався з даних, що характеризують рівень різних сторін спеціальної підготовленості спортсменів та стан систем організму, які їх забезпечують. Ці показники отримують у ході проведення етапного, поточного та оперативного контролю, поглиблених медичних обстежень.

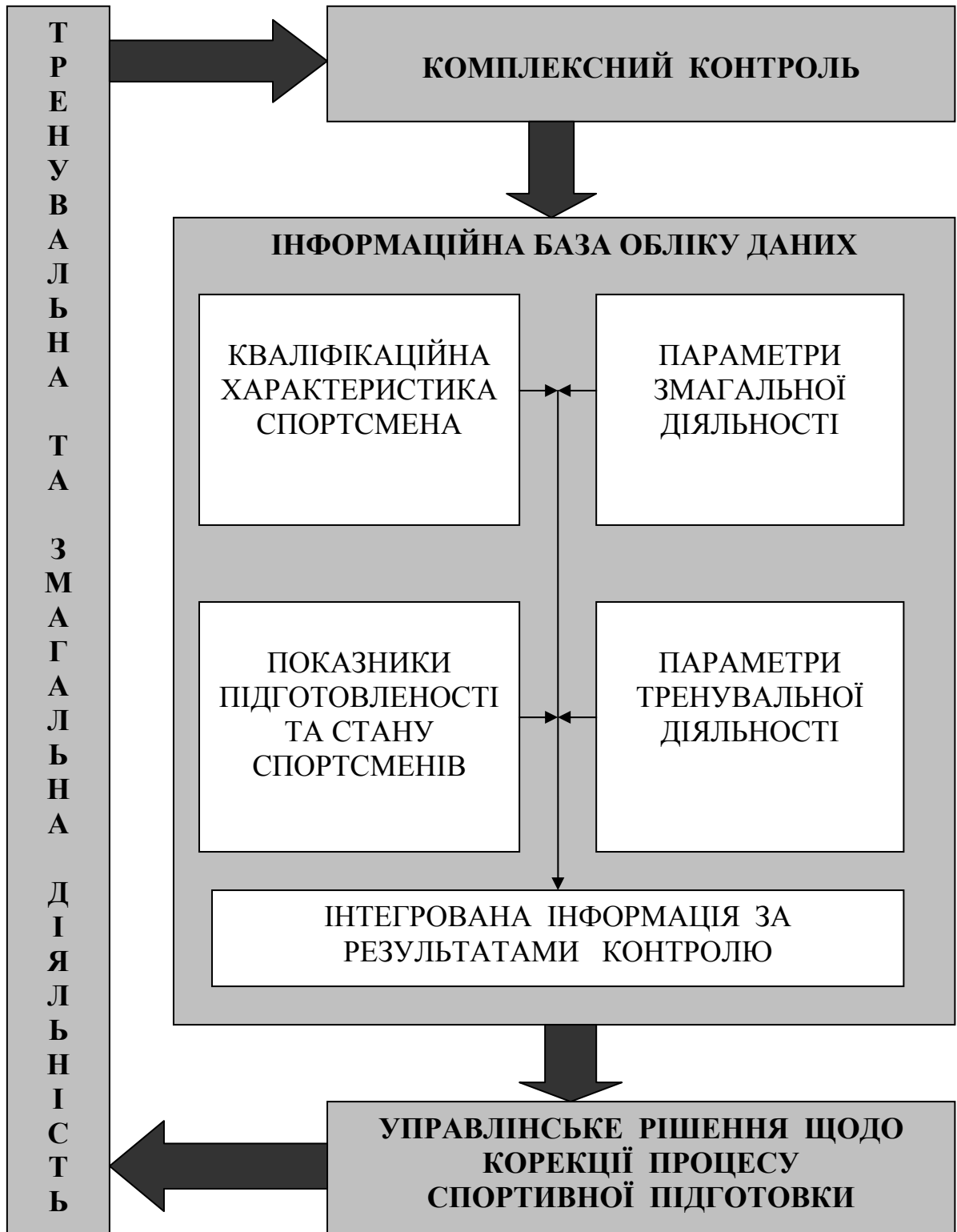

Рис. 1. Інформаційна база обліку даних комплексного контролю у процесі підготовки кваліфікованих борців.

Останній блок інформаційної бази даних спрямовано на комплексне вирішення таких завдань: 1) аналіз виконання тренувальної програми за всіма її параметрами протягом макро-, мезо-, мікроциклів; 2) оцінка ефективності змагальної діяльності (аналіз її структури і компонентів, визначення рівня техніко-тактичної підготовленості); 3) оцінка й аналіз функціонального стану спортсмена за показниками контролю на різних етапах підготовки; 4) порівняльний аналіз даних як для команди взагалі, так й індивідуально для кожного спортсмена окремо за визначений термін часу та ін. Ця інформація подається у вигляді узагальнених таблиць, графіків для аналізу та ухвали управлінського рішення щодо корекції тренувального процесу.

Надходження та оновлення даних в інформаційній базі здійснюється з різною періодичністю. У перший блок дані надходять щорічно, коли спортсмен стає кандидатом до складу або членом збірної команди країни. У другий блок – щомісяця, або після закінчення навчально-тренувальних зборів. Параметри, що характеризують змагальну діяльність (третій блок), надходять у десятиденний термін після участі в змаганнях. Показники підготовленості та стану спортсменів після закінчення етапних та поглиблених медичних обстежень вносяться у десятиденний термін, дані поточних та оперативних обстежень – щодня на начально-тренувальних зборах.

Створення інформаційної бази даних дозволило впорядкувати інформаційні потоки, раціонально побудувати всю систему інформаційного забезпечення управління тренувальним процесом, що підвищило об'єктивність і обґрунтованість ухвалених управлінських рішень у плануванні та корекції тренувального процесу.

Висновки:

Розроблено інформаційну базу даних комплексного контролю в олімпійських видах спортивної боротьби, яка дозволяє підвищити швидкість отримання та аналізу необхідної інформації для ухвалювання управлінського рішення в тренувальній та змагальній діяльності.

Література

1. Блещунова Е.Н. Использование компьютерных технологий в системе педагогического контроля в спорте // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків, –1999.–№7 С.52 – 58
2. Булкин В.А. Теоретические концепции управления тренировочным процессом в спорте высших достижений // Тенденции развития спорта высших достижений: Сб. научн. тр. //Сост. Б.Н. Шустин. – М.: ЦНИИС, 1993, С. 57–62.
3. Заключна підготовка дзюдоїстів України до Олімпійських ігор у Сіднеї: Методичні рекомендації для тренерів. – К.: ДНДІФКіС, 2000. – 86 с.
4. Кириенко Н. и др. Системный подход к разработке информационно-моделирующего комплекса оценки функционального состояния спортсмена. // Наука в олимпийском спорте. Спец. выпуск. – 2000 – С. 28 – 32.
5. Сорванов В.А. Тренировка в спортивной борьбе: Учебное пособие. – Владивосток: Издательство Дальневосточного университета, 1993. – 80 с.
6. Сыч С.П. Автоматизированная информационная система и пути ее использования в управлении тренировочным процессом. – К.,1986. – 21 с.